

Sygn. akt IV CSK 220/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa R. J.
przeciwko Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w Warszawie Oddziałowi
Regionalnemu w O.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 listopada 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 31 grudnia 2015 r., sygn. akt I ACa .../15,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 172.674,32 zł z odsetkami od 30 lipca 2009 r., tytułem odprawy mieszkaniowej przysługującej mu na podstawie art. 23 pkt 1 ppkt b ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 201 r., Nr 206, poz. 1367 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 22 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w O. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 100.553,23 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 października 2011 r. i oddalił powództwo w pozostałej części. Wyrok ten został zaskarżony przez obie strony, przez powoda w części oddalającej powództwo co do kwoty 25.158,41 zł, powód domagał się bowiem zasądzenia zamiast kwoty 100.533,23 zł - kwoty 125.691,64 zł. Strona pozwana zaskarżyła wyrok w części zasądzającej na rzecz powoda kwotę przekraczającą kwotę 57.558,10 zł oraz kwestionowała datę od jakiej powodowi należały się odsetki za opóźnienie.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 31 grudnia 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzoną kwotę obniżył do kwoty 57.558,10 zł, datę początkową odsetek ustawowych ustalił na dzień 16 grudnia 2016 r., oddalił w pozostałej części apelację pozwanego i oddalił w całości apelację powoda oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył powód wskazując, że wyrok ten zaskarża w całości. Wartość przedmiotu zaskarżenia określił na kwotę 68.134 zł precyzując, że jest to różnica pomiędzy kwotą zasądzoną przez sąd pierwszej instancji a kwotą zasądzoną przez sąd drugiej instancji powiększona o kwotę wskazaną w jego apelacji jako wartość przedmiotu zaskarżenia (25.158,41 zł).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wskazanie przez powoda, że zaskarża wyrok w całości oznacza, że skarży wszystkie punkty wyroku Sądu Apelacyjnego. Skarga kasacyjna powoda jest niedopuszczalna. O takiej jej kwalifikacji zdecydowały trzy okoliczności.

Po pierwsze - brak substratu zaskarżenia, po drugie - brak *gravamen* i po trzecie - wartość przedmiotu zaskarżenia poniżej progu ustawowego.

W odniesieniu do zaskarżonego skargą kasacyjną punktu pierwszego wyroku Sądu Apelacyjnego mieć należy na uwadze:

Sąd drugiej instancji wydając, w uwzględnieniu (częściowym) apelacji pozwanego, wyrok reformatoryjny, przez obniżenie kwoty zasądzonej zaskarżonym tą apelacją wyrokiem, powinien był tak sformułować jego sentencję, aby zawierała rozstrzygnięcie o oddaleniu kolejnej części powództwa, tu: co do kwoty 42.975,13 zł i odsetkach za opóźnienie należnych za okres od 18 października 2011 r. do dnia 15 grudnia 2011 r. Była to bowiem kolejna część oddalonego powództwa, której nie dotyczył i dotyczyć nie mógł wyrok Sądu pierwszej instancji w jego punkcie trzecim, oddalający powództwo częściowo. Rozstrzygnięcie tego Sądu, o częściowym oddaleniu powództwa, w okolicznościach sprawy dotyczyło bowiem wyłącznie kwoty 72.121,09 zł, to jest różnicy pomiędzy kwotą dochodzoną przed tym Sądem (172.674,32 zł) a zasądzoną wyrokiem tego Sądu (100.553,23 zł) oraz odsetek za opóźnienie od dnia wskazanego w pozwie tj. od 30 lipca 2009 r. do dnia 17 października 2011 r. Ponadto dodać można, że oddalenie powództwa o zapłatę 46.962,68 zł (72.121,09 zł minus 25.158,41 zł) uprawomocniło się, powód bowiem nie zaskarżył tej części wyroku Sądu pierwszej instancji. Przedmiotem rozstrzygania Sądu odwoławczego była zatem łącznie kwota 68.133,53 zł, to jest 42.975,13 zł z apelacji pozwanego (w takim bowiem tylko zakresie pozwany zaskarżył wyrok sądu pierwszej instancji w części uwzględniającej powództwo) i 25.158,41 zł z apelacji powoda (w takiej bowiem zakresie powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo). Jeżeli przeto Sąd drugiej instancji, z apelacji pozwanego, obniżył kwotę 100.553,23 zł do kwoty 57.558,10 zł, to miał obowiązek orzec o oddaleniu powództwa co do różnicy czyli o oddaleniu powództwa co do kwoty 42.975,13 zł. Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego ujęte w punkcie trzecim, jak wyżej wskazano, tej kwoty nie dotyczyło. Tak więc rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji co do istoty sprawy w zakresie tej kwoty mogło być wyłącznie oddalenie tej (dalszej, kolejnej) części powództwa. Tak brzmiącego rozstrzygnięcia co do istoty sprawy nie zastępuje

formuła „obniża zasądzoną kwotę”, ani też rozstrzygnięcie o częściowym oddaleniu apelacji pozwanego, ta bowiem, oprócz kwestionowania kwoty 42.975,13 zł, dotyczyła również odsetek. Posłużenie się wyłącznie formułą „obniżenia zasądzonej kwoty do 57.558,10 zł”, jest tylko wskazaniem sposobu zmiany wyroku, co bez oddalenia reszty powództwa, wyraża tylko tyle, że wyrok sądu drugiej instancji potwierdza prawidłowość wyroku sądu pierwszej instancji co do zasądzenia kwoty 57.558,10 zł, w ogóle zresztą nie zaskarżonej czyli prawomocnej z mocy wyroku sądu pierwszej instancji. Ta bowiem kwota, wobec niezaskarżenia jej apelacją pozwanego nie była w ogóle przedmiotem osądu sądu drugiej instancji. Sąd drugiej instancji orzekając w sprawie ma obowiązek uwzględniać treść art. 385 i art. 386 § 1 - 4 k.p.c., z których wynika sposób orzekania przez ten sąd, czyli sposób odniesienia się do wniesionej apelacji. Skoro, zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c., w razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy, to brak oddalenia powództwa ponad kwotę 57.558,10 zł (czyli co do kwoty 42.975,13 zł) oznacza brak orzeczenia co do istoty sprawy i tym samym brak substratu zaskarżenia dla skargi kasacyjnej wniesionej przez powoda, kwestionującego takie obniżenie. Wadliwość rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego polegająca na nie orzeczeniu o części żądania, mogła być usunięta w trybie art. 351 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., powodowi przysługiwało bowiem uprawnienie zgłoszenia w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku wniosku o uzupełnienie wyroku, co jednak nie nastąpiło.

Można też dodać, że skierowanie skargi kasacyjnej przeciwko rozstrzygnięciu Sądu Apelacyjnego ujętemu w punkcie pierwszym wyroku tego Sądu czyli stanowiącemu li tylko o obniżeniu zasądzonej przez sąd pierwszej instancji kwoty 100.553,23 zł do kwoty 57.558,23 zł, której strona pozwana swoją apelacją nie zaskarżyła i co oczywiste, nie zaskarżył też jej apelacją powód, może być odczytywane jako skierowanie skargi kasacyjnej przeciwko rozstrzygnięciu co prawda prawomocnemu, ale pochodzącemu od sądu pierwszej instancji.

Brak substratu zaskarżenia, tj. orzeczenia, którego zakwestionowanie było celem wnoszonej przez powoda skargi kasacyjnej oznacza, że skarga powoda

w zakresie kwoty 42.975,13 zł była niedopuszczalna; jako niedopuszczalna podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.).

Jako skierowane przeciwko rozstrzygnięciu korzystnemu dla powoda odczytać należy skargę zwróconą przeciwko punktowi drugiemu wyroku Sądu Apelacyjnego w części oddalającej apelację pozwanego. Abstrahując o wartości przedmiotu tej części zaskarżenia, zwrócić należy uwagę, że w tej części wyrok Sądu Apelacyjnego jest korzystny dla powoda. Przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, w tym i skargi kasacyjnej, jest pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen* - por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC z 2014 r., nr 11, poz. 108). Jeżeli kwestionowane skargą kasacyjną orzeczenie nie rozstrzyga niekorzystnie o żądaniu strony, skarga kasacyjna skierowana przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu. W tym więc zakresie skarga kasacyjna powoda podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.).

Rozważając dopuszczalność skargi kasacyjnej w zakresie rozstrzygnięcia ujętego w punkcie drugim wyroku Sądu Apelacyjnego to jest w części oddalającej apelację powoda, mieć trzeba na względzie, że w tej części orzeczenie dotyczyło kwoty 25.158,41 zł. Sąd Najwyższy nie może rozpoznawać skarg kasacyjnych o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Dopuszczalność skargi kasacyjnej w takiej sprawie wyłącza bowiem art. 398² § 1 k.p.c.

Nie jest również dopuszczalna skarga kasacyjna od rozstrzygnięcia o kosztach procesu, a więc li tylko od rozstrzygnięcia ujętego w punkcie trzecim wyroku Sądu Apelacyjnego.

Reasumując, skarga kasacyjna powoda, jako niedopuszczalna z przedstawionych przyczyn, podlegała odrzuceniu.

jw

kc